

GAZETA URZĘDOWA
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

NR 4 KATOWICE, DNIA 20 MARCA 1945

Poz. TREŚĆ: Str.

38.

DEKRET

z dnia 28. lutego 1945 r.

o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów.

(Przedruk z Dz. U. R. P. nr 7 z dn. 10. marca 1945 poz. 30)

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. nr 1, poz. 1) — celem wyłączenia poza nawias społeczeństwa elementów wrogich Narodowi Polskiemu — Rada Ministrów postanawia a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Rozdział I.
Rehabilitacja osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej.

Art. 1. Obywatele Państwa Polskiego, wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do trzeciej lub czwartej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub do grupy t. zw. „Leistungs-Pole" posiadają pełnię praw obywatelskich, jeżeli wciągnięci zostali na tę listę wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim zachowaniem się wykazali polską odrębność narodową.

Art. 2. (1) Obywatele, wymienieni w art. 1, którzy ukończyli 14 lat, winni złożyć właściwej władzy administracji ogólnej I. instancji deklaracje wierności Narodowi i Demokratycznemu Państwu Polskiemu.

(2) Władza administracyjna przyjmując deklarację, wyda składającemu odpowiednie zaświadczenie.

(3) Minister Administracji Publicznej w porozumieniu z interesowanymi Ministrami ustali w rozporządzeniu wykonawczym treść deklaracji, tekst zaświadczenia i właściwość władz administracyjnych oraz termin składania deklaracji na poszczególnych obszarach Państwa.

Art. 3. (1) Kto nie złoży deklaracji (art. 2) podlega skutkom przewidzianym w art. 13.

(2) Orzeczenie w tych przedmiotach wydaje sąd grodzki na wniosek organów władz administracji publicznej lub bezpieczeństwa publicznego.

Art. 4. Kto wie o tym, że osoba wymieniona w art. 1, została z własnej woli wpisana do trzeciej lub czwartej grupy niemieckiej listy narodowej lub, że zachowanie się tej osoby w okresie okupacji nie dało się pogodzić z polską odrębnością narodową, powinien powiadomić o tym władze bezpieczeństwa publicznego.

Art. 5. Wskutek takiego zawiadomienia władza bezpieczeństwa publicznego skieruje sprawę — w miarę wyników dochodzenia — do sądu grodzkiego (art. 8), który po przeprowadzeniu jawnej rozprawy wyda postanowienie odpowiednio do przepisu art. 13.

Do postępowania stosuje się analogicznie przepisy art. 12—16.

Rozdział II.
O warunkach i sposobie rehabilitacji osób wpisanych do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej

Art. 6. (1) Obywatele Państwa Polskiego wpisani po dniu 31 sierpnia 1939 r. na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste) lub zaliczeni do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta mogą wystąpić z wnioskiem o rehabilitację.

(2) Z osobami wymienionymi w ust. (1) zrównane są osoby, wpisane do 3-iej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

Art. 7. (1) Za zrehabilitowanego może być uznany ten, kto udowodni, że został wpisany do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej wbrew swojej woli lub pod przymusem, a swoim postępowaniem wykazał polską odrębność narodową.

(2) Przepis ust. (1) ma również zastosowanie do osób wpisanych do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których była władza okupacyjna niemiecka zrzekła się odwołania ich niemieckiej przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf), a ponadto do osób zaliczonych do jednej z grup uprzywilejowanych przez okupanta.

Art. 8. (1) Wniosek o rehabilitację należy złożyć na piśmie w sądzie grodzkim miejsca zamieszkania, które wnioskodawca posiadał w dniu 1 stycznia 1945 r.

(2) Minister Sprawiedliwości określi w rozporządzeniu wykonawczym treść wniosku o rehabilitację oraz termin składania go dla poszczególnych okręgów sądowych.

Art. 9. (1) Sąd grodzki rozpoznaje wniosek o rehabilitację w składzie jednego sędziego i dwóch ławników wyznaczonych przez prezydium miejskiej lub gminnej rady narodowej.

(2) Sposób powoływania ławników do sądów grodzkich ustali Minister Sprawiedliwości w rozporządzeniu wykonawczym.

Art. 10. (1) Po złożeniu wniosku o rehabilitację sąd grodzki zarządzi na koszt wnioskodawcy ogłoszenie o wszczęciu postępowania rehabilitacyjnego przez wywieszenie zawiadomienia w budynku sądu oraz rady narodowej właściwej według miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Sąd grodzki może nadto podać o tym do wiadomości publicznej w jednym lub więcej pism periodycznych. W ogłoszeniach wezwie sąd wszystkie osoby, które wiedzą o szkodliwej działalności wnioskodawcy względem Narodu Polskiego, aby o tym doniosły sądowi.

(2) Sąd wyznaczy rozprawę nie wcześniej niż po upływie 30 dni od daty ogłoszenia.

Art. 11. Rozprawa nad wnioskiem o rehabilitację jest jawna. W rozprawie może brać udział prokurator specjalnego sądu karnego lub przedstawiciel organu władz bezpieczeństwa publicznego. Niestawiennictwo prokuratora lub przedstawiciela organów władz bezpieczeństwa publicznego nie wstrzymuje przeprowadzenia rozprawy.

Art. 12. Postępowanie przed sądem grodzkim odbywa się według przepisów kodeksu postępowania karnego, jeżeli przepisy niniejszego dekretu nie zawierają odmiennych postanowień.

Art. 13. Sąd grodzki orzeka postanowieniem, w którym w razie uwzględnienia wniosku uznaje, że wnioskodawca posiada pełnię praw obywatelskich i nakazuje zwolnienie jego majątku spod zajęcia, dozoru i zarządu, w razie zaś odrzucenia wniosku postanawia: umieszczenie wnioskodawcy na czas nieoznaczony w miejscu odosobnienia (obozie), poddanie go przymusowej pracy, utratę na zawsze praw publicznych oraz obywatelskich praw honorowych tudzież przepadek całego mienia. Sąd może ponadto postanowić przepadek mienia, żyjących z wnioskodawcą bliskich członków rodziny.

Art. 14. (1) Postanowienie sądu uwzględniające wniosek winno zawierać uzasadnienie.

(2) Odpis postanowienia z uzasadnieniem należy przesłać prokuratorowi specjalnego sądu karnego.

(3) Na postanowienie nie uwzględniające wniosku nie służy zażalenie. Prokurator specjalnego sądu karnego może wnieść zażalenie na postanowienie sądu uwzględniające wniosek do specjalnego sądu karnego w terminie jednego miesiąca od daty doręczenia odpisu postanowienia z uzasadnieniem.

Art. 15. Specjalny sąd karny rozpoznaje zażalenie prokuratora na posiedzeniu jawnym w składzie 3-ch sędziów, stosownie do przepisów dekretu z dnia 12 września 1944 r. o specjalnych sądach karnych dla spraw zbrodniarzy faszystowsko-hitlerowskich (Dz. U. R. P. nr 4, poz. 21).

Art. 16. (1) W ciągu 10 lat od daty wydania postanowienia rehabilitującego może prokurator specjalnego sądu karnego żądać ponownego rozpoznania sprawy w razie ujawnienia okoliczności nieznanych w poprzednim postępowaniu.

(2) Właściwym do rozpoznania jest specjalny sąd karny, w którego okręgu sąd grodzki rozpoznał wniosek o rehabilitację.

(3) Przepis art. 15 ma tu odpowiednie zastosowanie.

Art. 17. Kto nie zgłosił wniosku o rehabilitację, podlega skutkom przewidzianym w art. 13 na wypadek nie uwzględnienia wniosku o rehabilitację.

Rozdział III.

Opis i zajęcie majątku.

Art. 18. (1) Na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska podlegają opisowi i zajęciu znajdujące się tam majątki:

a) obywateli Rzeszy Niemieckiej (Reichsbürger-Reichsdeutsche),

b) osób narodowości niemieckiej bez względu na ich przynależność państwową, z wyjątkiem osób wpisanych do trzeciej i czwartej grupy niemieckiej listy narodowej,

c) obywateli polskich wpisanych przez byłe władze okupacyjne niemieckie do pierwszej lub drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste),

d) obywateli polskich, którzy na terenach tak zwanej Generalnej Gubernii lub województwa białostockiego, bądź zadeklarowali swoją przynależność do narodowości niemieckiej (Deutsche Volkszugehörigkeit) lub swoje pochodzenie niemieckie (Deutschstämmig), bądź faktycznie korzystali z praw i przywilejów z tytułu przynależności do narodowości niemieckiej lub pochodzenia niemieckiego,

e) obywateli polskich wpisanych do trzeciej grupy niemieckiej listy narodowej, co do których byłe władze okupacyjne niemieckie zrzekły się odwołania ich niemieckiej

przynależności państwowej (Staatsangehörige auf Widerruf mit Verzicht auf den Widerruf).

(2) Z osobami wymienionymi w ust. (1) zrównane są osoby, które nie mogą przedstawić żadnego dowodu tożsamości, wydanego przez byłe władze okupacyjne niemieckie lub zastępczego dowodu tożsamości (art. 24).

(3) Zmiany we własności lub posiadaniu majątku dokonane po dniu 31 sierpnia 1939 r. nie stoją na przeszkodzie opisowi i zajęciu.

Art. 19. Opisu i zajęcia majątków wymienionych w art. 18 dokonają właściwe urzędy skarbowe stosownie do przepisów wydanych w tym przedmiocie przez Ministra Skarbu w porozumieniu z właściwymi Ministrami.

Art. 20. Zabronione i nieważne z mocy samego prawa są wszelkie umowy w przedmiocie przeniesienia własności, obciążenia i rozporządzenia w inny sposób pod jakimkolwiek bądź tytułem majątków, podlegających opisowi i zajęciu (art. 18).

Art. 21. Dozór i zarząd majątków opisanych i zajętych należy do władzy skarbowej, która może powierzyć wykonywanie tego dozoru i zarządu bądź innym organom władzy publicznej, bądź instytucjom społecznym lub osobom prywatnym. Władza skarbowa może też pozostawić dozór i zarząd właścicielowi lub posiadaczowi majątku.

Art. 22. Przepisy niniejszego rozdziału nie naruszają w niczym postanowień dekretów z dnia 6 września 1944 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej w brzmieniu obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 18 stycznia 1945 roku (Dz. U. R. P. nr. 3, poz. 13) oraz z dnia 12 grudnia 1944 r. o przejęciu niektórych lasów na własność Skarbu Państwa (Dz. U. R. P. nr 15, poz. 82).

Rozdział IV.

Zastępcze dowody tożsamości.

Art. 23. (1) Osoby, zamieszkałe na obszarach Rzeczypospolitej Polskiej, wcielonych przemocą przez okupanta do Rzeszy Niemieckiej oraz na obszarze byłego Wolnego Miasta Gdańska, które nie posiadają dowodów tożsamości wydanych przez byłe okupacyjne władze niemieckie, winny zgłosić się do właściwych organów władz bezpieczeństwa publicznego celem uzyskania zastępczych dowodów tożsamości.

(2) Minister Bezpieczeństwa Publicznego w porozumieniu z interesowanymi Ministrami ustali tryb wydawania zastępczych dowodów tożsamości oraz termin, w ciągu którego należy zgłaszać się po nie na poszczególnych obszarach Państwa.

Art. 24. Kto nie wykona obowiązku, określonego w art. 23 podlega skutkom, przewidzianym w przepisach niniejszego dekretu dla osób, wpisanych przez byłe okupacyjne władze niemieckie do drugiej grupy niemieckiej listy narodowej (Deutsche Volksliste).

Rozdział V.

Postanowienie karne.

Art. 25. Kto usuwa majątek spod opisu i zajęcia (art. 18) albo udziela w tym pomocy podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 26. Kto udziela pomocy osobie, która nie złożyła w terminie wniosku o rehabilitację (art. 8) lub której wniosek o rehabilitację został odrzucony (art. 13), - w szczególności przez jej ukrywanie, żywienie lub zaopatrywanie w dowody osobiste podlega karze więzienia na czas nie krótszy od lat 5 albo karze śmierci.

Art. 27. Do orzekania w sprawach o przestępstwa, przewidziane w art. 25 i 26 właściwe są specjalne sądy karne.

Rozdział VI.

Przepisy końcowe.

Art. 28. Przepisy niniejszego dekretu nie mają zastosowania na obszarach województwa białostockiego.

Art. 29. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości, Bezpieczeństwa Publicznego, Administracji Publicznej oraz Skarbu w porozumieniu z interesowanymi Ministrami.

Art. 30. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:
(—) **Bolesław Bierut**

Prezes Rady Ministrów:
(—) **Edward Bolesław Osóbka-Morawski**

Minister Sprawiedliwości:
(—) **Edmund Zalewski**

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:
(—) **Stanisław Radkiewicz**

Minister Administracji Publicznej:
(—) **Józef Maślanka**

Minister Skarbu:
(—) **Konstanty Dąbrowski.**

39.

OBWIESZCZENIE

Izby Skarbowej w Katowicach.

z dnia 9. marca 1945 r.

w sprawie opłat stemplowych.

W związku z uchyleniem wszelkich zarządzeń, wydanych przez niemieckiego okupanta i przywróceniem na terenach wyzwolonych mocy obowiązującej dawnych ustaw państwowych ma zastosowanie obecnie również i **ustawa o opłatach stemplowych**, której jednolity tekst ogłoszono w Dz. U. R. P. z dnia 27 sierpnia 1935 r. nr 64, poz. 404 (skrót: u. o. s.).

Dla bliższej orientacji podaje się ważniejsze pisma, które w myśl części szczegółowej u. o. s. podlegają opłacie stemplowej, a to:

1. tyczące się przejścia własności rzeczy nieruchomych, opłata wynosi zasadniczo 4% od wartości rzeczy nieruchomej (art. 52 do 63 u. o. s.);
2. tyczące się praw do ciał kopalnych, opłata wynosi zasadniczo 2% od wartości prawa wydobywania ciał kopalnych (art. 64 do 65 u. o. s.);
3. tyczące się umów sprzedaży i zamiany rzeczy ruchomych oraz przelewu (cesji) wierzytelności i innych praw opłata wynosi zasadniczo 1% od wartości rzeczy (art. 66 do 71 u. o. s.);

4. tyczące się obrotów papierami wartościowymi (art. 75 do 80);

5. tyczące się praw rzeczowych na rzeczy cudzej, jak np. ustanowienie lub przeniesienie służebności gruntowej, prawa użytkowania, używania lub mieszkania; opłata zasadniczo wynosi 1% od wartości prawa na rzeczy cudzej; (art. 81 do 87 u. o. s.);

6. tyczące się dzierżawy i najmu rzeczy np. pisma, stwierdzające umowy o najem mieszkania lub dzierżawę gruntu; opłata zasadniczo wynosi 1% od wartości zobowiązań, biorącego w najem lub dzierżawcy (art. 88 do 89 u. o. s.);

7. stwierdzające umowę o przechowanie rzeczy ruchomych, również papierów wartościowych; opłata wynosi 1,— zł, względnie 0,02% od nominalnej wartości papierów wartościowych (art. 95 u. o. s.);

8. stwierdzające umowy o ubezpieczenie lub rentę dożywotnią; opłata wynosi przy wpłatach 2% przy wypłatach 1% (art. 96 do 101 u. o. s.);

9. stwierdzające umowy o zawiązanie spółek i innych zrzeszeń; opłata zasadniczo wynosi 2% od kapitału zakładowego względnie od wkładów rzeczowych (art. 102 do 111 u. o. s.);

10. stwierdzające pełnomocnictwa i upoważnienia do odbioru sumy pieniężnej; opłata zasadniczo wynosi 5,— zł, względnie od upoważnienia do odbioru sumy pieniężnej ponad 500 zł — opłata wynosi 1.— zł (art. 111 do 113 u. o. s.);

11. stwierdzające skrypty dłużne względnie innego rodzaju obligacje np. listy zastawne; opłata zasadniczo wynosi 0,5% od sumy zobowiązania (art. 114 do 121 u. o. s.);

12. weksle, przekazy, czeki i zlecenia wypłaty, podlegają opłacie w wysokości 0,3% od sumy wymienionej w wekslu, przekazie, czeku względnie zleceniu wypłaty. Opłata od wekslu kaucyjnego wynosi zasadniczo 30 zł. Opłata od wekslu winna być uiszczona przed umieszczeniem pierwszego podpisu w Polsce. Ze względu na brak urzędowych blankietów wekslowych opłatę stemplową uiszcza się w gotówce w drodze wymiaru urzędowego bez względu na wysokość przypadającej opłaty (art. 122 do 129 u. o. s.);

13. pisma stwierdzające umowy majątkowe małżeńskie; opłata zasadniczo wynosi 1% od wartości poddanego wspólności majątku, jeżeli wartość ta przewyższa 10.000 zł, w przeciwnym razie opłata wynosi 10 zł (art. 130 u. o. s.);

14. pisma, stwierdzające dział majątku wspólnego, od których opłata wynosi 4% od nadwyżki w wartości rzeczy nieruchomych oraz 1% od nadwyżki w wartości przedmiotów innego rodzaju (art. 131 do 132 u. o. s.);

15. pisma, stwierdzające ugodę, podlegają takiej opłacie, jakiej podlegałaby czynność prawna, będąca przedmiotem ugody, gdyby poprzednio stwierdzono ją pisemnie. Jeżeli ugoda stwarza nowe zobowiązanie, podlega opłacie, przewidzianej dla obligów w wysokości 0,5% od sumy zobowiązania (art. 133 u. o. s.);

16. umowy przygotowawcze podlegają opłacie zasadniczo w wysokości 0,2% od sumy, która ma być podstawą wymiaru opłaty od umowy ostatecznej; umowy o otwarcie kredytu wekslowego podlegają opłacie w wysokości 5,— zł, jeżeli chodzi o inny kredyt w wysokości 0,1% od sumy kredytu (art. 134 u. o. s.);

17. punktacje, podlegają opłacie ustanowionej dla tego rodzaju umowy, jaką stwierdzają punktacje (art. 135 u. o. s.);

18. podania, wnoszone do urzędów państwowych oraz protokoły, spisane przez te urzędy, a zastępujące podania, podlegają zasadniczo opłacie w wysokości 5 zł (art. 140 i 145 u. o. s.); uwolnienia rzeczowe i osobiste przewiduje art. 142 i 144 u. o. s. każdy załącznik, złożony z podaniem podlega opłacie w kwocie 0,50 zł (art. 145 ust. 1 pkt. 2 u. o. s.). Podania o zezwolenie na prowadzenie przedsiębiorstwa zarobkowego podlegają opłacie w wysokości 10 zł (art. 146 u. o. s.);

19. świadectwa, wydawane przez urzędy państwowe, nie wyłączając notariuszów, podlegają zasadniczo opłacie w wysokości 5 zł (art. 154 u. o. s.) na obszarze, na którym obowiązuje kodeks cywilny niem. wyciągi i świadectwa z akt stanu cywilnego podlegają opłacie w wysokości 1 zł od każdego zaświadczonego faktu urodzin, zaślubin lub śmierci. Inne wyjątki co do wysokości opłaty przewidziane są w art. 156 do 159, zaś uwolnienia osobiste i rzeczowe w art. 160 u. o. s.

Opłatę stemplową od pisma, sporządzonego w Polsce, należy uiścić w ciągu trzech tygodni od dnia, w którym pismo sporządzono, zaś od pisma, sporządzonego zagranicą w ciągu trzech tygodni od dnia wprowadzenia względnie otrzymania pisma w Polsce (art. 20 i 21 u. o. s.)

Wyjątki przewidziane są w ustępie trzecim art. 20 oraz ustępie drugim i trzecim art. 21 wreszcie w art. 22 u. o. s.

Winni świadomego naruszenia przepisu ustawy o opłatach stemplowych, powodującego ukrócenia opłaty, ulegają karze pieniężnej w wysokości do piętnastokrotnej kwoty nieuiszczonej opłaty (art. 40 u. o. s.).

Osoba, która poza przypadkami świadomego ukrócenia opłaty stemplowej, nie uiściła opłaty w należnej sumie, we właściwym terminie i w prawidłowy sposób ma zapłacić podwyżkę w wysokości 5-krotnej względnie 25-krotnej kwoty nieuiszczonej albo uiszczonej po upływie właściwego terminu, lub w sposób nieprawidłowy (art. 42 u. o. s.).

Ze względu na niewypuszczenie znaczków stemplowych i urzędowych blankietów wekslowych wszystkie opłaty stemplowe wymierzane i pobierane będą w gotówce. Na mocy dekretu Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z dnia 4 listopada 1944 r. (Dz. Ust. nr 11 poz. 60 z 1944 r.) nie pobiera się do opłat stemplowych 10%-owego nadzwyczajnego dodatku. Wymiaru i poboru opłat na terenie miasta Katowic i powiatu katowickiego dokonuje Urząd Opłat Stemplowych w Katowicach ul. Żwirki i Wigury nr. 17 (parter pokój nr 7—9), zaś w innych miejscowościach właściwe urzędy skarbowe (art. 33 u. o. s.). Od pism sporządzanych przed notariuszem opłatę stemplową wymierza i pobiera notariusz (art. 27 i następne u. o. s.).

O wyjaśnienia w zakresie opłat stemplowych należy zwracać się do Izby Skarbowej — Wydział V, w gmachu Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego (parter pokój nr 110) w godzinach od 10-ej do 13-ej względnie do Urzędu Opłat Stemplowych w Katowicach ul. Żwirki i Wigury nr 17 (parter pokój nr 7—9) w godzin. od 8-ej do 13-ej.

(—) **Krzesiński**
Dyrektor Izby Skarbowej

Redakcja i Administracja — Urząd Wojewódzki Śląski, ul. Jagiellońska 25, 1 p., pokój 244, telef. wewn. 444 i 452.

Za Redakcję: Dr. Piotr Bałowski.

Tłoczono w drukarni Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego, Katowice, ul. Francuska 33, w podwórzu, telef. 327-54.